

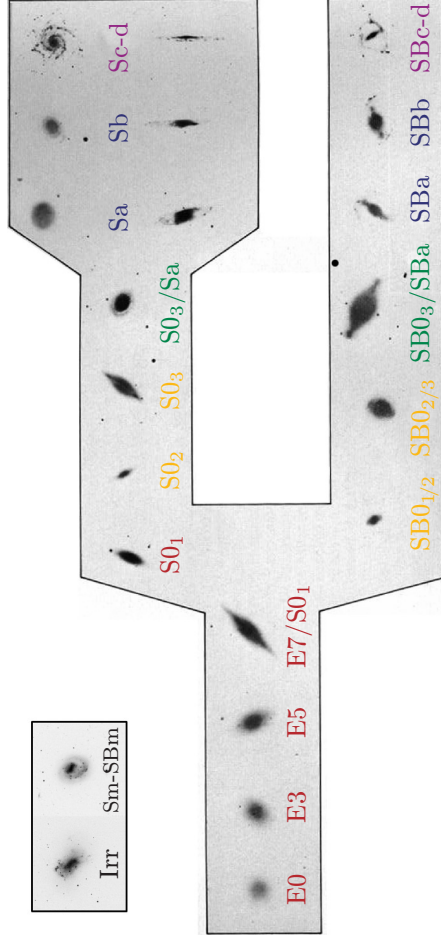
POVĚTRONĚ

Královéhradecký astronomický časopis

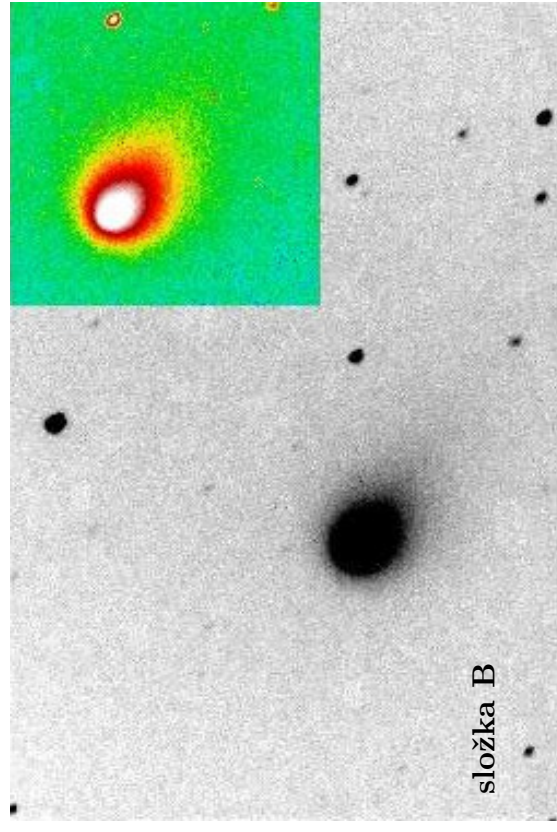
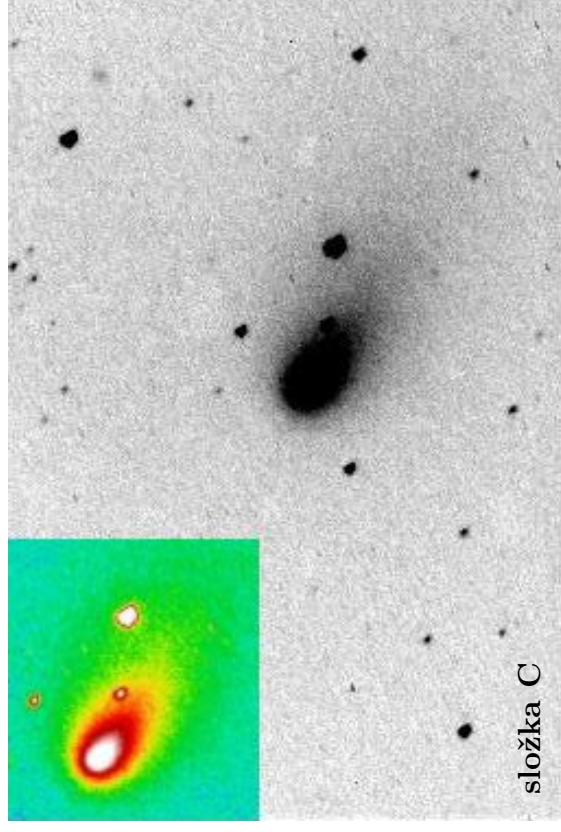
číslo 1/2006
ročník 14

Obr. 11 — Galaxie NGC 1300 na snímku z Hubbleova kosmického dalekohledu. Kamera ACS snímala zorné pole 5,5' nadvakrát ve čtyřech filtrech: B (s maximální propustností na 435 nm), V (555 nm), I (814 nm) a H α (658 nm). Hvězdná soustava NGC 1300, ležící v souhvězdí Eridanus, je prototypem spirálních galaxií s přičkou; patří k morfologickému typu SBbc. Velká přička ob- sahuje uvnitř další spirální strukturu. Dynamické modely naznačují, že při takovém uspořádání dochází k přenosu hmoty směrem do centra. V centru byla spektrografem STIS na HST zjištěna černá díra o hmotnosti $6.6_{-3.2}^{+6.3} \cdot 10^7 M_{\odot}$ (ATKINSON, J. W. aj., Mon. Not. R. Astron. Soc., **359**, 2, s. 504–520.) © NASA, ESA, Hubble Heritage Team. K článku na str. 4.

Obr. 12 — Doplňené Hubbleovo schéma morfologických typů galaxií. Galaxie označené E jsou eliptické, S0 čokkové, S spirální, SB0 čokkové s přičkou, SB spirální s přičkou, Sm spirální na přechodu k nepravidelným a Irr nepravidelné. Podle (http://spider.ipac.caltech.edu/staff/squires/classes/astr420_2005a/lectures/a420_lecture4.pdf), upraveno. K článku na str. 4.

SLOVO ÚVODEM. Miloš Boček v tomto čísle dokončí Malého průvodce velkými objekty a zavře vizuální přehlídku galaxií, kterou vykonal v minulých letech pomocí 40 cm Dobsonu. Petr Horálek a Martin Cholasta upozorňují na zajímavé nebeské úkazy, zejména na jasnou kometu 73P/Schwassmann-Wachmann 3 a dubnový meteorický roj Lyrid. Na závěr jsme zařadili recenzi knížky Vladimíra Mandla o stavu raketové techniky před 80 lety; napsal ji Karel Bejček.

Jakožto „povinné“ články zveřejňujeme i finanční a revizní zprávy Astronomické společnosti za rok 2005.

Miroslav Brož

Elektronická (plnobarvná) verze časopisu Povětrón ve formátu PDF je k dispozici na adrese:

<http://www.astrohk.cz/ashk/povetron/>

Povětrón 1/2006; Hradec Králové, 2006.

Vydala: **Astronomická společnost v Hradci Králové** (1. 4. 2006 na 181. setkání ASHK) ve spolupráci s **Hvězdárnou a planetáriem v Hradci Králové** vydání 1., 24 stran, náklad 100 ks; dvouměsíčník, MK ČR E 13366, ISSN 1213-659X
Redakce: Miroslav Brož, Martin Cholasta, Josef Kujal, Richard Lacko,

Martin Lehký a Miroslav Ouhrabka

Předplatné tištěné verze: vyřizuje redakce, cena 35,- Kč za číslo (včetně poštovného)
Adresa: ASHK, Národních mučedníků 256, Hradec Králové 8, 500 08; IČO: 64810828
e-mail: ashk@ashk.cz, web: <http://www.astrohk.cz/ashk/>

Program Hvězdárny a planetária v Hradci Králové — květen 2006

Otvírací dny pro veřejnost jsou středa, pátek a sobota. Od 20:00 se koná večerní program, ve 21:30 začíná večerní pozorování. V sobotu je pak navíc od 15:00 pozorování Slunce a od 16:00 program pro děti. Podrobnosti o jednotlivých programech jsou uvedeny níže. Vstupné 10,- až 45,- Kč podle druhu programu a věku návštěvníka. Změna programu vyhrazena.

Pozorování Slunce soboty ve 15:00
projekce Slunce dalekohledem, sluneční skvrny, protuberance, sluneční aktivita, při nepříznivém počasí ze záznamu

Program pro děti soboty v 16:00
jamí hvězdná obloha s astronomickou pohádkou **Nemáte chuť na Měsíc?** v planetáriu, starší dětské filmy, ukázka dalekohledu, při jasné obloze pozorování Slunce

Večerní program středy, pátky a soboty ve 20:00
jamí hvězdná obloha v planetáriu, výstava, film, ukázka dalekohledu, aktuální informace s využitím velkoplošné videoprojekce

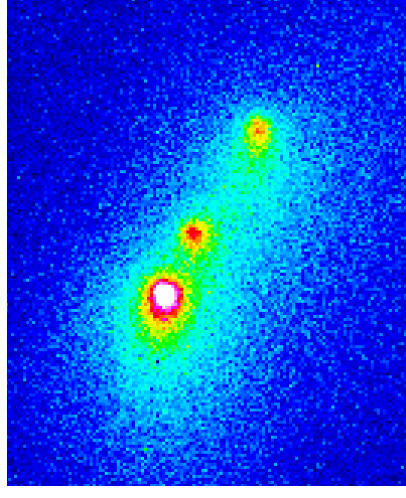
Večerní pozorování středy, pátky a soboty ve 21:30
ukázky zajímavých objektů večerní oblohy, jen při jasné obloze!

Vyhlášení výsledků literární soutěže

sobota 13. 5. v 17:00 — **Co by lidstvo dělalo, kdyby nebyly hvězdy?** (Soutěž O cenu Hradeckého Škrabáka) — pořádají Spolek přátel krásného slova, Astronomická společnost v Hradci Králové a HPHK

Přednášky

sobota 27. 5. v 18:00 — **Jak vznikly planety?** (Co prozradily planety v posledních letech) — Miroslav Brož, HPHK

Obř. 10 — Komet 73P/Schwassmann-Wachmann 3 zachycená 31. 1. 1996 v 1 h 0 min UT 3,5 m dalekohledem NTT Evropské jižní observatoře na La Silla. Vzdálenost komety od Země byla v té době 2,5 AU. Úhlová vzdálenost složek komety od sebe byla změněna na 6'' a 17'', což odpovídalo 11 000 km a 31 000 km. © European Southern Observatory. K článku na str. 14.